

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 DEP

0032 OSLO

Vår dato: 28.08.2020

Vår ref.: 202004159-5

Arkiv: 008

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Erik Skare Humlen

Høringssvar fra NVE - Forslag til endringer i plan- og bygningsloven mv. (regional plan, dispensasjon m.m.)

Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) høring av forslaget til endringer i plan- og bygningsloven mv. (regional plan, dispensasjon m.m.).

NVE sine innspill

Merknader til forslag om endringer i dispensasjonsbestemmelsene i pbl. § 19-2

Departementet foreslår å endre pbl. § 19-2 annet ledd som regulerer kommunens adgang til å innvilge dispensasjon. Det foreslås at hensynet til nasjonale og regionale interesser uttrykkelig skal komme frem av § 19-2 annet ledd første punktum for å understreke viktigheten av at slike hensyn blir hensyntatt i dispensasjonsvurderingen. Videre ønsker departementet å styrke det kommunale selvstyre og redusere statlig og regional detaljstyring. Departementet mener den beste måten å gjøre dette på er å fjerne kravet om at fordelene ved å gi dispensasjon skal være «klart større enn ulempene etter en samlet vurdering». Det er i stedet foreslått å gjeninnføre ordningen etter tidligere lov hvor det var tilstrekkelig med alminnelig interesseovervekt for å innvilge dispensasjon.

Videre er det foreslått å opprettholde dagens ordning hvor lovens skjønnsmessige vurderinger etter første punktum er undergitt rettsanvendelsesskjønn, men endre slik at interesseavveiningen av fordeler og ulemper etter andre punktum skal være undergitt kommunens frie skjønn.

Fylkesmannen, som klageinstans, vil kunne prøve kommunens skjønnsutøvelse, men skal legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøvingen. NVE mener det er viktig at fylkesmannen i sin klagebehandling av dispensasjonssaker skal vektlegge nasjonale og vesentlige regionale interesser tilsvarende sterkt som kommunen skal, jf. forslaget til endringer i § 19-2 annet ledd.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Etter § 19-1 siste punktum har kommunen en plikt til å forelegge dispensasjonssøknader for regionale og statlige myndigheter «... hvis saksområde blir direkte berørt ...», før den fatter sitt vedtak.

Departementet foreslår ikke endringer i denne bestemmelsen, men ser likevel grunn til å gi en utdypende vurdering av hvordan bestemmelsen forstås i lys av den foreslåtte lovendringen i § 19-2, hvor terskelen for dispensasjon senkes noe. NVE mener det er viktig at § 19-1 forblir uforandret. Dette gir mulighet til å ivareta nasjonale og regionale interesser innenfor våre fagområder.

NVE konstaterer at KMD legger til grunn at forholdet til konsesjon etter energilovgivningen forblir uendret.

Når det gjelder forslaget til å endre § 19-2 annet ledd slik at nasjonale og regionale interesser uttrykkelig blir nevnt i første punktum, mener NVE det er bra. Det vil tydeliggjøre at kommunen ikke kan dispensere hvis hensynet til nasjonale og regionale interesser blir vesentlig tilsidesatt. NVEs uttalelser med fraråding i dispensasjonssaker vil alltid være begrunnet ut fra nasjonale og vesentlige regionale interesser.

Øvrige forslag til endringer i pbl. og matrikkellova

NVE har ingen merknader til de øvrige forslagene til endringer i plan- og bygningsloven, samt forslaget til endringer i lov om eigedsregistrering (matrikkellova).

Nasjonale og regionale interesser - tilbygg og modernisering av bygningsmasse

I plan- og bygningsloven er det gjennomgående krav til samfunnssikkerhet og vurdering av naturfare. Dette gjelder fra kommunens overordnede arealplanlegging til den enkelte byggesak. Kravene til sikkerhet følger av pbl §§ 28-1 og 29-5 og byggt teknisk forskrift (TEK17), særlig kapittel 7 Sikkerhet mot naturpåkjenninger.

KMD skriver i høringsnotatets kapittel 4.3.1:

«Departementet legger til grunn at tilbygg og modernisering av bygningsmasse vil være eksempler på tiltak som dispensasjon kan brukes til, og som ikke skal betraktes som en nasjonal eller regional interesse, med mindre tiltaket er i konflikt med nasjonal eller regional kulturminneverdi.»

NVE er ikke enig i departementets vurdering. Kravene til sikkerhet mot naturpåkjenninger ved utvidelse og ved endring av eksisterende bebyggelse er de samme som for nybygg. Det betyr at arbeider på et eksisterende bygg ikke kan gjennomføres der flom og skred kan skje oftere enn det dagens lov og forskrift aksepterer for nybygg.

Mange eldre bygg er lovlig plassert i områder hvor de i dag ikke ville bli tillatt satt opp. I praksis kan dette innebære at bygg som allerede ligger i et fareområde, ikke kan bli utvidet eller ombygget fordi dagens krav til sikkerhet mot flom og skred ikke er oppfylt. Hvis det skal utføres arbeider som ikke er i tråd med dagens krav, vil det kreve dispensasjon etter plan- og bygningsloven kapittel 19.

Tilbygg, påbygg, ombygging, bruksendring mv. er mindre tiltak som vil kunne medføre store konsekvenser hvis det kommer i konflikt med naturfarer. Det vil følgelig være av nasjonale interesser at det ikke gis dispensasjon til tiltak som kan komme i konflikt med naturfarer, uten at dette er tilstrekkelig vurdert av berørte myndigheter.

Nasjonale og regionale interesser - kraftforsyning

I høringsdokumentet står det at det «med nasjonale interesser siktes til mål og rammer som er kommet til uttrykk i lov eller forskrift, internasjonale forpliktelser for Norge, stortingsmeldinger, statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser og rundskriv. ... Med regionale interesser siktes det til interesser som har kommet til uttrykk i regionale planbestemmelser eller regionale planer».

Videre er det vist til en rekke forhold som kan være av nasjonal eller regional interesse. NVE registrerer at det i listen over nasjonale eller regionale interesser ikke nevnes noen typer energianlegg, verken overføringsanlegg eller produksjonsanlegg, som en av disse interessene. Dette samtidig som f.eks. havner, veier og jernbane er nevnt. Vi antar dette bare er en forglemmelse.

NVE skal, som konsesjonsmyndighet etter energiloven, fremme en samfunnsøkonomisk effektiv produksjon, overføring, omsetting og bruk av energi. Et velfungerende system for produksjon og overføring av energi er avgjørende for nesten alle viktige samfunnsoppgaver og -funksjoner. Overføringsnettene ivaretar en av de grunnleggende funksjonene i kraftforsyningen, og er å anse som sentral infrastruktur. Det er viktig at det i arealplanleggingen og ved eventuelle dispensasjoner tas tilstrekkelig hensyn til eksisterende eller nye anlegg for overføring og produksjon av elektrisk energi.

På denne bakgrunn ber NVE om at informasjon om kraftforsyningen inkluderes i omtalen av hva som kan være av nasjonal eller regional interesse i kommentarene til endringsforslagene.

Forholdet til overvann

Etter prop.32 L (2018-2019) Endringer i plan- og bygningsloven m.m. (håndtering av overvann i arealplanlegging mv.) og endringen i pbl. § 3-1 første ledd bokstav i og g, er det i dag en planoppgave å ivareta en helhetlig forvaltning av vannets kretsløp og en tilpasning til forventede klimaendringer.

Fra 2019 har NVE fått i oppgave å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi) og å gi veiledning til kommunal arealplanlegging.

Klimaendringer og fortetting er de to viktigste årsakene til at overvannsproblemer øker i byer og tettsteder. Dersom det bygges i dreneringslinjer/flomveier, vil dette kunne medføre store skader. For å sikre en helhetlig håndtering av vannet – også overvannet – må kommunene ha en god kartlegging av dreneringslinjer/flomveier og merke av sammenhengende arealer i arealplaner hvor overvannet kan renne. Denne kunnskapen, samt kunnskap om forventet klimaendringer, er mangelfull hos mange kommuner.

NVE mener at overvann må anses som en nasjonal interesse. NVE er skeptisk til den foreslåtte justeringen av kravet til interesseovervekt og begrensingen i muligheten for overprøving, som innebærer økt handlingsrom for kommunen. Det er viktig at hensynet til overvannshåndtering blir tilstrekkelig ivarettatt ved vurdering av om dispensasjonssøknader skal innvilges, og at nasjonale føringer om overvannshåndtering legges til grunn også når disse går på tvers av lokale interesser.

Med hilsen

Christine Elisabeth Kiste
Direktør

Anne Rogstad
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Olje- og energidepartementet